

המצלמה אינה משתייכת לכל מפלגה פוליטית. אין לה השקפות משלה. היא קולטת הכל כמות שהוא, ללא כל אפשרות לסלק את המראות המופיעים בעדשתה. עני כן היא האמצעי הטוב לגילוי האמת הפשוטה. כאשר יצא הצלם הצרפתי הנודע הנרי קארטייה-ברייסון בדרך לרוסיה, התכוון אך ורק לאמת זו. הוא לא רצה לגלות מי הם שליטיה האמיתיים של המעצמה האדירה, או אם יש בכוונתם של שליטים אלה לכרות שלום אמת עם המערב. הוא רצה רק להנציח את האדם הרוסי הקטן על ששונה, יגונו ולבטיו — והוא הצליח להפליא: אם כי סידרת הרפורטז'ות שלו לא יצרה תמונה אחת מושלמת, עלה בידו להביא למערב מוזאיקה ספגו-נית מצולמת, המראה את יושבי ברית-המועצות כמות שהם, את שרידי החיים הישנים ואת ניצני החיים החדשים, את הכפריות הממוטטות-הרוקדות לצלילי החארמוניקה המסורתית (למעלה), ואת הגברת החד-רה, המנסה לבחור לה פרחים בשוק החופשי של מוסקבה (למטה). תמונותיו של ברייסון דיברו יותר מאלפי מילים נמלצות, היו צעד גדול קדימה לקראת חבנת המתרחש מעבר למסך הברזל של הרוסים.

האיש הקטן

אאת הנרי קארטייה-ברייסון

הוצאנו אשת-כניסה לברית-המועצות בשבילך ובשביל אשתך. תוכל לצאת מיד". היה זה סיומם המשמח של שמונה חודשי צפייה. סוף סוף הצלחתי להגשים את שאיפתי לסייר בתוך "החידה אפופת-המיסתורין", כפי שכונתה רוסייה כפי סיר וינסטין צירציל, לקלוט במצלמתי את העובדות היומיומיות, לתאר את לבטיו של האדם הרוסי הקטן, ה"שואף לעתיד טוב יותר, בונה אותו כמיטב יכולתו. כעבור ימים מספר כבר היצגנו את דרכונינו באחת מתחנות-הגבול הסובייטיות.

התחנה הראשונה בדרכי היתה מוסקבה. הותר לי לצלם הכל, פרט לנופים כלליים, גשרים, מסילות-ברזל ומתקנים תעשייתיים. המתורגמן שנלווה אלי לא הפריע לי כלל. להיפך, הוא סייע לי לשוחח עם עשרות מתושבי העיר, מבלי שאשתמש בגרמנית ה"רצוצה שלי.

כבר בסיורי הראשונים עלי-פני העיר ה"גדולה נוכחתי כי לא חלה התקדמות יתירה כשטח אספקת-המצרכים השונים. הטיורים בחנויות דומים, לעתים קרובות, לציד על חיות נדירות. על פי רוב אפשר לראות בעל ואשתו יוצאים לקנות יחד, בוחרים במשותף אפילו תחמוצי-נשים, או גרבי-משי.

ממוסקבה יצאתי דרומה, אל הקייטנות אשר על גדות הים השחור ואל הכפרים הגרווניניים הדבוקים אל צלעות הרי הקאו-קאו. כאן למדתי, זו הפעם הראשונה, להכיר את הרכבות הסובייטיות הנוחות והמאורזות רות כהלכ

קצתו המרוחק ביותר של סיורי על פני ברית-המועצות היה אוזבקיסטאן — האיזור האוטונומי המיושב שיבעה מיליון אוזבקים מוסלמים. משך שלושים השנים האחרונות ניסו שליטי רוסיה לבולל את העם האוזבקי. הם החליפו את האלף-בית הערבי שלו באלף-בית לאטיני, חייבו את בניו ללמוד רוסי, התרו תחת מעמדם של אנשי הדת. נראה כי מאמצים אלה לא הצליחו ביותר: בסיורי על פני אוזבקיסטאן נתקלתי במקרים רבים של נישואי ילדים וריבוי-נשים. ראיתי אפילו נשים זקנות מהלכות ברחובות הערים, כש"פניהן עטופים בצעיף.

לעומת זאת הצליחו הרוסים לפתח את אוזבקיסטאן מבחינה כלכלית: יבולי המשי, הכותנה והפירות של האיזור עלו פי עשר מאז ימות-הצארים. לאחרונה זכו האוזבקים בנכס כלכלי נוסף: עמק פרגאנה הפך ל"מרכז גדול של הפקת אוראניום.

בסיום מסעי היגשתי את כל תצלומי לבי קורת הצנזורה. הצנזור אישר את כולם בחיך אדיב. לא התפלאתי: הרי לא היתה לי כל כוונה לקלוט מראית בעלי משמעות פוליטית. צילמתי רק את האדם הקטן במנוחתו וב"שעשועיו, בשימחתו וביגונו.

אבל רב לי לדבר. ראו אתם את אשר הבאתי מעבר למסך-הברזל ושיפטו בעצמכם.

ברוסיה התגדלה